

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. S. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. gruodžio 13 d. Nr. 242-528

Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. S. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. liepos 23 d. įvyko eismo įvykis, kuriame buvo sugadintas pareiškėjo automobilis „Volvo V50“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – automobilis). Šio eismo įvykio kaltininku buvo pripažintas traktoriaus „MTZ-Belarus-80“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – traktorius) vairuotojas V. J., kurio valdytojo civilinę atsakomybę pagal privalomojo transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo sutartį buvo apdraudęs draudikas. Eismo įvykį patvirtina vairuotojų užpildyta eismo įvykio deklaracija.

2017 m. liepos 25 d. draudikas atliko šiuos veiksmus: apžiūrėjo sugadintą transporto priemonę, padarė fotonuotraukas, surašė transporto priemonės techninės apžiūros aktą ir iš pareiškėjo priėmė prašymą išmokėti draudimo išmoką bei eismo įvykio deklaraciją.

2017 m. liepos 26 d. pareiškėjas draudikui pateikė prašymą atlyginti turto nuostolius, jame nurodė, kad 2017 m. liepos 23 d. eismo įvykio metu taip pat buvo sugadintas mobilusis telefonas „Microsoft Lumia 950“ (toliau – mobilusis telefonas). Dėl šios priežasties pareiškėjas draudiko taip pat prašė išmokėti 250,00 Eur draudimo išmoką už eismo įvykio metu apgadintą mobilųjį telefoną.

Draudikas, įvertinęs visus surinktus įrodymus, nusprendė atsisakyti pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką už eismo įvykio metu apgadintą mobilųjį telefoną, nes nustatė, kad eismo įvykio deklaracijoje nėra užfiksuotų mobiliojo telefono sugadinimų, eismo įvykio kaltininkas taip pat nepatvirtino duomenų, kad įvykio metu buvo sugadintas mobilusis telefonas. Pareiškėjas su draudiko priimtu sprendimu nesutiko, tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas prašo, kad draudikas išmokėtų kompensaciją už eismo įvykio metu apgadinto mobiliojo telefono remontą. Pareiškėjo tvirtina buvęs šoko būsenos, todėl tik praėjus tam tikram laikui pastebėjo, kad nuo smūgio skilo mobiliojo telefono ekrano stiklas. Pareiškėjas nurodo, kad eismo įvykyje dalyvavo pirmą kartą, todėl teisės aktų, kurių pagrindu yra atlyginama žala, nežinojo. Pareiškėjo teigia telefonu užregistravęs tik pranešimą dėl automobilio remonto, tačiau nežinojo, kad reikia pranešti ir apie kitą apgadintą turtą. Tik vėliau, kalbėdamas su tėvais, pareiškėjas užsiminė apie eismo įvykio metu sudužusį mobilųjį telefoną ir sužinojo, kad, pagal Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo įstatymą (toliau – TPVCAPDI), draudikas privalo atlyginti visus patirtus nuostolius. Pareiškėjas pažymėjo, kad atvykusį apžiūrėti automobilio draudiko ekspertą informavo apie telefono dūžį ir pateikė telefoną apžiūrai. Jokių abejonių, kad draudikas neišmokės draudimo išmokos už sudužusį telefoną, pareiškėjui nebuvo pareikšta. Taigi, atsižvelgiant į visa tai, pareiškėjo nuomone, draudikas priėmė neteislingą ir nepagrįstą sprendimą, todėl pareiškėjas prašo Lietuvos banko rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką už mobiliojo telefono remontą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimais ir prašo juos atmesti. Draudikas nurodo, kad surinkęs visą galimą informaciją apie pareiškėjo pranešime nurodytą įvykį nustatė, kad, išskyrus pareiškėjo teiginius, joks kitas įrodymas nepatvirtina, kad mobilusis telefonas buvo sugadintas eismo įvykio metu. Draudiko teigimu, pats pareiškėjas nurodė, kad į eismo įvykio vietą kvietė policijos pareigūnus. Atvykę pareigūnai nurodė užpildyti eismo įvykio deklaraciją, o tai, draudiko nuomone, suponuoja išvadą, kad pareiškėjas iš karto po 2017 m. liepos 23 d. eismo įvykio naudojo mobilųjį telefoną, todėl tikrai turėjo galimybę pastebėti sudužusį mobiliojo telefono ekraną ir tai nurodyti eismo įvykio deklaracijoje arba informuoti draudiką. Draudiko nuomone, mobilusis telefonas yra itin dažnai naudojamas prietaisas, todėl defektai yra pastebimi greitai. Dėl šios priežasties mažai tikėtina, kad pareiškėjas, pamatęs, kad mobilusis telefonas sugadintas, apie tai iškart nebūtų pranešęs draudikui.

Be to, draudikas nurodo ir tai, kad 2017 m. liepos 23 d. užpildytos eismo įvykio deklaracijos 4 laukelyje „Žala turtui: padaryta ne eismo įvykyje dalyvavusia transporto priemone“ yra pažymėtas teiginys „Ne“, o tai, draudiko nuomone, suponuoja išvadą, kad po eismo įvykio šis klausimas buvo sprendžiamas, ir įrodo, kad įvykio metu žala turtui padaryta nebuvo.

Taip pat draudikas pažymi ir tai, kad apžiūrint mobilųjį telefoną matyti, kad jis buvo sugadintas dėl kompresinio poveikio (suspaudimo), o tai suponuoja išvadą, kad eismo įvykio metu tokia žala mobiliam telefonui negalėjo būti sukelta, nes mobilusis telefonas įvykio metu buvo daiktadėžėje, esančioje šalia pavarų svirties.

Atsižvelgdamas į visa tai, draudikas nusprendė, kad mobilusis telefonas buvo sugadintas ne minėto eismo įvykio metu. Draudiko nuomone, traktoriaus vairuotojui nekyla civilinė atsakomybė, o tai suponuoja išvadą, kad draudikui nekyla pareiga atlyginti padarytos žalos, t. y. išmokėti draudimo išmoką už mobiliojo telefono ekrano remontą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, iš esmės tarp šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo išmokėti draudimo išmoką. Šalys nesutaria, ar draudiko priimtas sprendimas, kuriuo atsisakoma išmokėti draudimo išmoką už mobiliojo telefono ekrano remontą, yra pagrįstas.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis, kaip ir kitos civilinės atsakomybės draudimo sutartys, yra skirta užtikrinti, kad asmuo, apdraudęs savo civilinę atsakomybę, visiškai ar iš dalies išvengs neigiamų turtinių padarinių, įvykus draudžiamajam – eismo – įvykiui (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tikslas – garantuoti dėl šiuo draudimu apdraustos transporto priemonės poveikio eismo įvykio metu nukentėjusių ir patyrusių žalą trečiųjų asmenų nuostolių atlyginimą įstatyme ir sutartyje nustatytos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo suma, taip pat užtikrinti transporto priemonę naudojančių valdytojų turtinius interesus, susijusius su civiline atsakomybe, kilusia naudojant šiuo draudimu apdraustą transporto priemonę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. vasario 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-15/2013).

TPVCAPDĮ draudžiamasis eismo įvykis apibrėžiamas kaip eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama išmoka (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis), o suteikiama draudimo apsauga reglamentuojama taip: išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė (TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalis). Pagal TPVCAPDĮ, atsakingas draudikas arba Biuras moka išmoką, jeigu transporto priemonės

valdytojui dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė (TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalis). Kasacinio teismo konstatuota, kad draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio įvykio, o tik dėl tokio, dėl kurio kyla transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015). Taigi, draudžiamasis eismo įvykis TPVCAPDĮ prasme vertintinas kaip eismo įvykis, kai transporto priemonės valdytojui (už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę) dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymo) 98 straipsnio 3 dalyje yra numatyta, kad draudikas neturi teisės: 1) išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo; 2) atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos.

Remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodeksu (toliau – CK) 6.987 straipsniu, Draudimo įstatymo 98 straipsniu ir TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalimi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu. Jo (draudžiamąjo įvykio) nesant draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmokos. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo arba draudėjas teigia, kad įvyko draudžiamasis įvykis, o draudikas su tokiu faktu nesutinka, tai jis privalo įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo, t. y. kad įvykis nevertintinas kaip draudžiamasis, nes sąlygų kilti draudėjo (transporto priemonės valdytojo) civilinei atsakomybei nenustatyta (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio 1 dalis). Tik pripažinus, kad toks įvykis yra draudžiamasis, gali būti sprendžiamas klausimas dėl draudiko pareigos mokėti draudimo išmoką ir šios pareigos apimtį. Nenustačius kurios nors būtinųjų sąlygų civilinei atsakomybei atsirasti, draudikas turi pareigą atsisakyti išmokėti draudimo išmoką (Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalis).

Vertinant visus Lietuvos bankui pateiktus dokumentus, matyti, kad draudikas, įvertinęs surinktus duomenis, priėmė sprendimą atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nes nustatė, kad eismo įvykio metu mobilusis telefonas negalėjo būti apgadintas arba turėjo būti apgadintas ne pareiškėjo nurodomomis, o kitomis aplinkybėmis. Pareiškėjas su šiais draudiko argumentais nesutinka ir nurodo, kad draudiko priimtas sprendimas yra nepagrįstas.

Remiantis ginčo šalių nurodytomis aplinkybėmis ir pateiktais įrodymais ir atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas teisės aktų nuostatas, pažymėtina tai, kad draudikas, atsisakydamas pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, privalėjo įrodyti, kad nėra draudžiamąjo įvykio fakto, t. y. kad eismo įvykio metu mobilusis telefonas nebuvo sugadintas arba buvo sugadintas kitomis aplinkybėmis, nei nurodo pareiškėjas, ir dėl to eismo įvykio kaltininkui nekyla civilinė atsakomybė.

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus objektyvius dokumentus, matyti, kad draudikas, priimdamas sprendimą, rėmėsi abiejų eismo įvykio dalyvių pasirašyta deklaracija, kurios 4 laukelyje eismo įvykio dalyviai nurodė, kad eismo įvykio metu žala kitam turtui nebuvo padaryta. Pagal TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalį, nustatant eismo įvykio kaltininko atsakomybę turi būti vadovaujama eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija arba kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie eismo įvykio aplinkybes. Lietuvos banko vertinimu, asmuo prisiima atsakomybę už padarytą žalą ir prisiėmimo faktas yra išreikštas eismo įvykio deklaracijoje. Šis išreiškimo faktas yra laikytinas neteisminiu fakto pripažinimu. Tokį atsakomybės už padarytą žalą pripažinimą iš esmės galima laikyti įrodomuoju faktu, leidžiančiu daryti išvadą apie atitinkamo materialinio teisinio pobūdžio fakto egzistavimą. Atsakomybės už padarytą žalą pripažinimas yra itin reikšmingas tais atvejais, kai po eismo įvykio tam tikras jo aplinkybes sunku objektyviai nustatyti. Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos už mobiliojo telefono remontą, nes 2017 m. liepos 23 d. eismo įvykio deklaracijoje eismo įvykio dalyviai nepažymėjo, kad eismo įvykio metu buvo padaryta žala kitiems objektams, ir eismo įvykio kaltininkas prisiėmė atsakomybę tik už eismo įvykio deklaracijoje nurodytą žalą, t. y. už transporto priemonės sugadinimus.

Pažymėtina, kad, įvertinus visą Lietuvos bankui pateiktą informaciją, svarbu yra ir tai, kad nei eismo įvykio kaltininkas, nei pats pareiškėjas, pateikdamas pirminius paaiškinimus, nenurodė informacijos, kad eismo įvykio metu buvo apgadintas pareiškėjo mobilusis telefonas. 2017 m. liepos 24 d. pareiškėjo pateiktame prašyme išmokėti draudimo išmoką nėra informacijos, kad eismo įvykio metu buvo sugadintas ir kitas pareiškėjo turtas, t. y. kad buvo sugadintas mobilusis telefonas. 2017 m. liepos 24 d. eismo įvykio kaltininkas pranešime apie įvykį taip pat nenurodė, kad per eismo įvykį buvo sugadintas pareiškėjo mobilusis telefonas. Kadangi pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių įrodymų, paneigiančių 2017 m. liepos 23 d. eismo įvykio deklaracijoje nurodytą informaciją ir minėtuose pranešimuose nurodytus duomenis, darytina išvada, kad eismo įvykio metu pareiškėjo mobilusis telefonas nebuvo apgadintas, todėl draudikui nekyla pareiga išmokėti draudimo išmoką už mobiliojo telefono remontą.

Vertinant pareiškėjo pateiktus įrodymus, galinčius patvirtinti, kad draudikui kyla pareiga mokėti draudimo išmoką už eismo įvykio metu sugadintą telefoną, svarbu pabrėžti, kad pareiškėjas apie mobiliojo ryšio telefono sugadinimus draudikui pranešė tik praėjus 2 dienoms po 2017 m. liepos 23 d. įvykusio eismo įvykio. Draudimo santykių ypatumai lemia šių santykių dalyvių pareigą ypač glaudžiai bendradarbiauti ir kooperuotis, padedant įgyvendinti vienas kitam savo teises bei vykdyti pareigas (CK 6.38 straipsnio 3 dalis). Dėl šios priežasties, vadovaujantis pirmiau nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis ir teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, kad pareiškėjas privalėjo iš karto po eismo įvykio informuoti tiek eismo įvykio kaltininką, tiek draudiką apie sugadintą mobilųjį telefoną. Pažymėtina, kad iš karto nepateikus informacijos apie mobiliojo telefono sugadinimą ir 2017 m. liepos 23 d. eismo įvykio deklaracijoje nenurodžius, kad eismo įvykio metu buvo apgadintas kitas turtas, draudikas neteko galimybės įsitikinti, kad mobiliojo telefono sugadinimas tiesiogiai susijęs su įvykusi eismo įvykiu.

Įvertinus šias aplinkybes, atsižvelgiant į visiško nuostolių atlyginimo principą (CK 6.251 straipsnis), reikalavimą prievolės vykdyti tinkamai ir sąžiningai (CK 6.38 straipsnio 1 dalis), manytina, kad draudiko priimtas sprendimas atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią mobiliojo telefono remonto išlaidas, atitinka teisės aktuose ir teismų praktikoje įtvirtintas nuostatas. Atsižvelgiant į visus sprendime nurodytus argumentus, darytina išvada, kad draudikas priėmė pagrįstą sprendimą nemokėti draudimo išmokos, o draudiko atžvilgiu pateiktas pareiškėjo reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, kuri atlygintų sugadinto mobiliojo telefono remonto išlaidas, yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo M. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius